

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Rätten och samhället

Tema: Introduktion till brott och påföljder

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium (E)
Innehåll från kursplanen för Rätten och samhället angående brott och påföljder.	Eleven kan redogöra för grundläggande begrepp kring brott och påföljder samt förklara syftet med olika påföljder.

[Läroplanen: Gy11, Rätten och samhället]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till brott och påföljder (10 min)

- Presentera lektionens syfte och mål.
- Gå igenom viktiga begrepp som "brott", "påföljd" och "rättvisa".
- Diskutera varför vi har lagar och vilka konsekvenser brott kan ha för individen och samhället.

2. Diskussion i smågrupper (15 min)

- Dela in eleverna i små grupper.
- Ge varje grupp ett par exempel på brott. Be dem diskutera möjliga påföljder och varför de tror att dessa skulle vara lämpliga.
- Presentera grupperna tankar för klassen.

3. Genomgång av lagar och påföljder (15 min)

- Föreläs om olika typer av brott och deras lagstadgade påföljder.
- Ge exempel på både lindriga och grova brott.
- Förklara olika påföljder som böter, fängelsestraff och samhällstjänst.

4. Reflektion och avslutning (10 min)

- Sammanfatta lektionen och diskutera vad som varit mest intressant.
- Ställ frågor till klassen om deras tankar kring rättssystemet och hur de uppfattar brott och påföljder.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Brott:** Definiera vad som räknas som brott i samhället och hur brott kan klassificeras.
- **Påföljder:** Förklara olika typer av påföljder och deras funktion.
- **Rättvisa:** Diskutera vad rättvisa innebär i förhållande till brott och påföljder.
- **Sanktioner:** Belysa skillnader mellan olika typer av sanktioner och deras syften.
- **Brottslighet:** Introducera statistik och exempel på vanliga brott i samhället idag.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Brott	En handling som är olaglig och ofta bestraffas med påföljd.	Svenska, från fornnordiska "burt" (skada, bryta).
Påföljd	Den konsekvens eller straff som följer efter ett brott.	Svensk urform "på" + "följd", att följa efter.
Rättvisa	Principen om att alla människor skall behandlas lika och få rättvisa påföljder.	Svenska, från latinskt "justitia".
Sanktion	Åtgärd som syftar till att straffa eller avskräcka från viss handling.	Från latinet "sancire", att helga, bekräfta.
Brottslighet	Förekomsten av brott inom en viss befolkning eller område.	Svensk avledning av "brott".

Diskussionsfrågor

- A. Vad tycker du är den mest rättvisa straffformen för ett brott och varför?
- B. Hur skulle samhället se ut utan några lagar? Diskutera för- och nackdelar.
- C. Vilka påföljder tycker du är för milda eller för stränga i dagens rättssystem?

Aktivitet

En möjlig aktivitet kan vara att dela ut fallstudier med olika brott och be eleverna att diskutera i grupper vad en lämplig påföljd skulle vara.

Grupperna får också motivera sina val med hjälp av lagar och begrepp som gått igenom under lektionen. Efter diskussionerna kan grupperna redovisa sina resultat för klassen.

Exit-ticket

Frågor	Svar
1. Vad är ett brott?	En olaglig handling som kan bestraffas.
2. Vilka typer av påföljder finns det?	Fängelse, böter, samhällstjänst, m.m.
3. Vad innebär rättvisa i ett brottmål?	Att straffet är proportionerligt mot brottet.
4. Vad är syftet med påföljder?	Att avskräcka, rehabilitera och skydda samhället.
5. Hur kan man förebygga brott?	Genom utbildning, insatser och bättre förutsättningar.
6. Vilka faktorer påverkar brottslighet?	Socioekonomiska faktorer, utbildning, m.m.
7. Vad är en sanktion?	En åtgärd som straffar eller avskräcker från ett brott.
8. Varför har vi lagar i samhället?	För att skapa ordning och skydda medborgare.

Hemuppgift

Eleverna ska skriva en uppsats om betydelsen av brott och påföljder i samhället, där de reflekterar över vad de lärt sig under lektionen och hur de ser på rättvisa och kriminalitet i samhället. Uppsatsen bör vara 2-3 A4-sidor lång.

Citat

“Det är bättre att dö för något än att leva för ingenting.” – Joan Baez, 1960.
Detta citat sätter fokus på värdet av att stå upp för vad man tror på, och kan kopplas till diskussioner om rättvisa och brott.

Tags: [Lektion](#)